

รายงานการประชุมพัฒนานโยบายสร้างเสริมสุขภาพช่องปากวัยทำงานในสถานประกอบการครั้งที่ ๑/๒๕๖๗

วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๗

ณ ห้องประชุมรพีพัฒน์ อาคาร ๒ ชั้น ๓ กรมอนามัย

ผู้มาประชุม

๑. นางนนทินี ตั้งเจริญดี	ตำแหน่ง ทันตแพทย์เชี่ยวชาญ กรมอนามัย ประธาน
๒. นางสาวนันท์มนัส แยมบุตร	ตำแหน่ง ทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ กรมอนามัย เลขานุการ
๓. นางปิยะดา ประเสริฐสม	ตำแหน่ง ข้าราชการบำนาญ(ปรึกษากรมอนามัย)
๔. นางสาวศิริวรรณ พิทยรังสฤษฏ์	ตำแหน่ง ทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ กรมอนามัย
๕. นางสาวฉันทชนก บุรีศรี	ตำแหน่ง ทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ กรมอนามัย
๖. นางสาวรัฐนันท์ โล่สุภากัญจน์	ตำแหน่ง ทันตแพทย์ชำนาญการ กรมอนามัย
๗. นางสาวอริศรา พัดตาสิงห์	ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ กรมอนามัย
๘. นางสาวกันยา ฤทธิอิม	ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ กรมอนามัย
๙. นางสาวพิณมาดา แซ่เอี้ย	ตำแหน่ง นักวิทยาศาสตร์การแพทย์ปฏิบัติการ กรมอนามัย
๑๐. นางสาวเยาวลักษณ์ แก้วแกมจันทร์	ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ กรมควบคุมโรค
๑๑. นางสาวนิตยา บุญญะกิจวัฒนา	ตำแหน่ง นักวิชาการแรงงานชำนาญการพิเศษ สำนักงานประกันสังคม
๑๒. นางชัยชวัลย์ สารณียะพงษ์	ตำแหน่ง นักวิชาการแรงงานชำนาญการ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
๑๓. นางสาวธนกร เขษะสิทธิ์	ตำแหน่ง นักวิชาการแรงงานชำนาญการ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
๑๔. นายเสริมสกุล วงศ์ถิรพร	ตำแหน่ง กรรมการ คณะอนุกรรมการธุรกิจบริการเพื่อสุขภาพ ทอการค้าไทย
๑๕. นายชนะชัย วรรณประเสริฐ	ตำแหน่ง รองประธานกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องสำอาง สมาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
๑๖. นายธเนศดา คำมาวงษ์	ตำแหน่ง ประธานสหภาพแรงงานสยามโตโยต้า สหภาพแรงงานสยามโตโยต้า
๑๗. นายประสิทธิ์ ไค้งนอก	ตำแหน่ง รองประธานสหภาพแรงงานสยามโตโยต้า สหภาพแรงงานสยามโตโยต้า
๑๘. นายศักดิ์ดา หวานแก้ว	ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์ภาคตะวันออก สภาองค์การนายจ้างแห่งประเทศไทย
๑๙. นางอมสิน พันธุ์สิน	ตำแหน่ง ประธานชมรมบริหารบุคคลเครือข่ายสหพันธ์ศรีราชา ชมรมบริหารบุคคลเครือข่ายสหพันธ์ศรีราชา
๒๐. นางสาวฉัตรรัตน์ พรหมมาลา	ตำแหน่ง ผู้จัดการอาวุโสฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ บริษัทไทย ไดโซแอร์โซล (จำกัด)
๒๑. นางสาวเบญญาภา ฐูปุดชา	ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุข กรมอนามัย ผู้ช่วยเลขานุการ

ผู้ไม่มาประชุม

๑. นางสาวนพวรรณ โพชนุกูล ตำแหน่ง ทันตแพทย์เชี่ยวชาญ (ติตราชการ)
๒. ผู้อำนวยการสำนักสนับสนุนสุขภาพองค์กร (สำนัก๘) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (ติตราชการ)

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๐๐ น.

ประธานกล่าวเปิดประชุม และดำเนินการตามระเบียบวาระการประชุมดังต่อไปนี้

วาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบวัตถุประสงค์การประชุม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหารือการพัฒนานโยบายสร้างเสริมสุขภาพช่องปากวัยทำงานในสถานประกอบการ ซึ่งทางสำนักทันตสาธารณสุขมีความประสงค์อยากให้มีการตรวจสุขภาพช่องปากมีเช่นเดียวกันกับการตรวจสุขภาพกายและสุขภาพจิตตามสิทธิพื้นฐาน ให้กับผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการ จึงเห็นควรให้มีการหารือเพื่อผลักดันร่วมกันให้เกิดนโยบายนี้เพื่อสุขภาพช่องปากของประชาชน

มติที่ประชุม รับทราบ

วาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม

ไม่มี

มติที่ประชุม รับทราบ

วาระที่ ๓ เรื่องเสนอให้ที่ประชุมทราบ

๓.๑ ความสำคัญของการสร้างเสริมสุขภาพช่องปากวัยทำงานในสถานประกอบการ

เนื่องจากประชากรวัยทำงานเป็นกลุ่มที่ใหญ่ที่สุดในทุกกลุ่มวัย คิดประมาณ ๒ ใน ๓ ของประเทศ โดยมีการทำงานในสถานประกอบการ ประมาณ ๑๕ ล้านคน กลุ่มวัยนี้นอกจากจะเป็นกลุ่มวัยหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศแล้ว ยังมีภาระในการเกื้อกูลกลุ่มวัยเด็กและวัยผู้สูงอายุอีกด้วย นอกจากนี้ยังพบว่า หากผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการมีปัญหาสุขภาพช่องปากไม่ดี จะส่งผลให้คุณภาพชีวิตและผลผลิตโดยรวมของประเทศลดลง ดังนั้น เจ้าของสถานประกอบการหรือนายจ้าง จึงควรส่งเสริมให้วัยทำงานมีสุขภาพช่องปากที่ดี เพื่อลดความเจ็บปวดจากปัญหาโรคในช่องปาก มีสมาธิในการทำงาน และทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยลดค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการรักษาทางทันตกรรม รวมทั้งเป็นการสร้างความผูกพันต่อองค์กร และสร้างมูลค่าเพิ่มทางด้านผลงานให้เกิดขึ้นกับองค์กรด้วย

มติที่ประชุม รับทราบ

๓.๒ การดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพช่องปากในสถานประกอบการ

ที่ผ่านมาหลายหน่วยงานให้ความสำคัญกับการดำเนินโครงการสร้างเสริมสุขภาพช่องปากวัยทำงานในสถานประกอบการ เช่น โครงการจัดบริการเพื่อสร้างความตระหนักรู้และการจัดการตนเองเพื่อการมีสุขภาพช่องปากที่ดีในกลุ่มวัยทำงาน โดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) โครงการ ๑๐ packages ซึ่งมีการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพช่องปากร่วมกับงานส่งเสริมสุขภาพด้านอื่น ๆ ของสำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย โครงการสร้างเสริมสุขภาพช่องปากวัยทำงานในสถานประกอบการ โดยบูรณาการร่วมกับงานส่งเสริมสุขภาพด้านอื่น ๆ ของกรมอนามัย สำนักทันตสาธารณสุขได้ดำเนินการสนับสนุนให้มีการจัดสิ่งแวดล้อมในสถานประกอบการ การจัดกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพช่องปากให้กับผู้ปฏิบัติงานและสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานเข้ารับการตรวจสุขภาพช่องปากอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยมีสื่อเป็น PDF file และคู่มือสร้างเสริมสุขภาพช่องปากวัยทำงานในสถานประกอบการ เผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ของสำนักทันตสาธารณสุข กรมอนามัย

มติที่ประชุม รับทราบ

๓.๓ สิทธิประโยชน์การตรวจสุขภาพผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการ

สิทธิประโยชน์ด้านทันตกรรมสำหรับผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการประกอบด้วย ๒ สิทธิหลัก ดังต่อไปนี้

๑. สิทธิประกันสังคม ผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ และ ๓๙ จะสามารถใช้สิทธิบริการทางทันตกรรม สำหรับชุดหินปูน อดฟัน ถอนฟัน ผ่าฟันคุด ภายในวงเงิน ๙๐๐ บาท/ปี อีกทั้งยังให้สิทธิผู้ประกันตนในการเบิกค่าฟันปลอม ภายในเวลา ๕ ปี นับตั้งแต่วันที่ใส่ฟันปลอม โดยรายละเอียดของฟันปลอม จะแยกเป็น ๒ กรณี ได้แก่

- ฟันเทียมชนิดถอดได้บางส่วน ฟันเทียมจำนวน ๑ - ๕ ซี่ เบิกได้เท่ากับที่จ่ายจริง ในวงเงินไม่เกิน ๑,๓๐๐ บาท ฟันเทียมจำนวน ๕ ซี่ เบิกได้เท่ากับที่จ่ายจริง ในวงเงินไม่เกิน ๑,๕๐๐ บาท
- ฟันเทียมชนิดถอดได้ทั้งปาก ฟันปลอมชนิดถอดได้ทั้งปาก บนและล่าง เบิกได้เท่ากับที่จ่ายจริง ในวงเงินไม่เกิน ๒,๔๐๐ บาท ในระยะเวลา ๕ ปี นับตั้งแต่วันที่ใส่ฟันปลอม และฟันปลอมชนิดถอดได้ทั้งปาก บนและล่าง เบิกได้เท่ากับที่จ่ายจริง ในวงเงินไม่เกิน ๔,๔๐๐ บาท ในระยะเวลา ๕ ปี

๒. สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (บัตรทอง) กลุ่มวัยทำงาน ๒๕ - ๕๙ ปี จะได้รับสิทธิประโยชน์ทางทันตกรรม ได้แก่

- การส่งเสริมป้องกันโรคในช่องปาก ได้แก่ การตรวจสุขภาพช่องปาก การขัดและทำความสะอาดฟัน การทาฟลูออไรด์วานิชบริเวณผิวรากฟันในผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยง และการคัดกรองรอยโรคเสี่ยงมะเร็ง และมะเร็งช่องปาก (อายุ ๔๐ ปีขึ้นไป)
- การรักษาและฟื้นฟูสภาวะช่องปาก เช่น อดฟัน ชุดหินปูน ถอนฟัน ผ่าฟันคุด ใส่ฟันเทียมแบบถอดได้ฐานพลาสติก ฯลฯ

ปัจจุบัน วัยทำงาน อายุ ๑๕ - ๕๙ ปี ใช้สิทธิบัตรทองจำนวน ๑๙.๘ ล้านคน แต่เข้าถึงบริการทันตกรรมเพียง ๓.๓ ล้านคน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๘ (ข้อมูลจากระบบHDC กระทรวงสาธารณสุข) ในผู้ที่อายุตั้งแต่ ๑๕ ปี ขึ้นไป ใช้สิทธิประกันสังคมจำนวน ๑๓.๑ ล้านคน และเข้าถึงบริการทันตกรรม ๒.๙ ล้านคน คิดเป็น ๒๒.๔ (ข้อมูลจากงานสถิติประกันสังคม สำนักงานประกันสังคม) จากการสำรวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. ๒๕๖๔ สำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า วัยทำงานการเข้ารับบริการทันตกรรมในรอบปี ร้อยละ ๙.๙ และใช้สิทธิการรักษาเพียงร้อยละ ๗๑.๑ สาเหตุหลักๆ ที่ไม่ไปใช้สิทธิการรักษาทางทันตกรรมของตนเอง ได้แก่ รอาน สิทธิไม่ครอบคลุม ไม่มีเวลา และ ระยะทางไกล

มติที่ประชุม รับทราบ

วาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา

การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบาย การตรวจสุขภาพช่องปากร่วมกับการตรวจสุขภาพประจำปี

สำนักทันตสาธารณสุขได้วิเคราะห์ภาพรวมของงานสร้างเสริมสุขภาพช่องปากในสถานประกอบการที่ผ่านมา (GAP Analysis) พบว่า แม้มีหลายหน่วยงานด้านสาธารณสุขที่มีการดำเนินงาน แต่กลุ่มวัยทำงานยังคงเข้าถึงบริการทันตกรรมน้อย ส่งผลให้วัยทำงานยังคงเผชิญกับปัญหาสุขภาพช่องปาก ทั้งที่รู้ตัวและไม่รู้ตัว ดังนั้น จึงควรกำหนดนโยบายให้ผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการได้รับการตรวจสุขภาพช่องปากอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง โดยอาจร่วมกับการตรวจสุขภาพทางกาย

ข้อเสนอแนะจากที่ประชุม

๑. ปัญหาของผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่คือ ไม่ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาสุขภาพช่องปากของตนเอง จึงขอให้ทางสำนักทันตสาธารณสุขเร่งสร้างความตระหนักรู้ในการดูแลสุขภาพช่องปากตนเองของกลุ่มวัยทำงาน
๒. ปัจจุบันกระทรวงแรงงานได้ออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสุขภาพของลูกจ้างเฉพาะการตรวจสุขภาพกายและสุขภาพจิตเท่านั้น ซึ่งไม่ได้มีการระบุให้มีการตรวจสุขภาพช่องปาก หากมีการเพิ่มนโยบายการตรวจสุขภาพช่องปาก จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อทั้งลูกจ้างและนายจ้าง

๓. เสนอให้สำนักงานประกันสังคมเพิ่มการตรวจสุขภาพช่องปาก เป็นสิทธิประโยชน์ที่ควรได้รับเช่นเดียวกับการตรวจสุขภาพกายอื่น ๆ
- การดำเนินงานขั้นต่อไป ที่ประชุมเห็นควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังนี้
๑. กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน นำข้อเสนอมการตรวจสุขภาพช่องปาก อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง เสนอแก่คณะกรรมการสวัสดิการแรงงาน เพื่อพิจารณาแก้ไขกฎกระทรวง กำหนดมาตรฐานการตรวจสุขภาพลูกจ้าง
  ๒. สำนักงานแพทย์ สำนักงานประกันสังคม พิจารณาเพิ่มรายการตรวจสุขภาพช่องปากเป็นหนึ่งในสิทธิประโยชน์การตรวจสุขภาพพื้นฐานของผู้ประกันตน นอกเหนือจากสิทธิประโยชน์ทางทันตกรรม ๙๐๐ บาท
  ๓. กรมอนามัย สื่อสารให้ประชาชนตระหนักในความสำคัญของการดูแลช่องปาก

วาระที่ ๕ เรื่องอื่น ๆ (ถ้ามี)

กำหนดให้มีการประชุมครั้งถัดไป ในเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๗

มติที่ประชุม รับทราบ

เลิกประชุมเวลา ๑๔.๐๐ น.

(นางสาวเบญญาภา ฐปพฤชา)

ผู้จัดรายงานการประชุม

(นางสาวนันทมนัส แยมบุตร)

ผู้ตรวจรายงานการประชุม